

Inhoud

INLEIDING

- 6 Hoe gebruikt u deze taalgids?
- 6 Uitspraakregels, woordenlijsten
- 7 Inleiding tot het Hongaars
- 8 Enkele taaleigenaardigheden

KORTE GRAMMATICA

- 10 Vocaalharmonie
- 10 Achtervoegsels
- 11 Lidwoorden
- 11 Meervoudsvorm
- 11 Bijvoeglijke naamwoorden
- 11 Trappen van vergelijking
- 12 Bijwoorden
- 12 Persoonlijke voornaamwoorden
- 12 Werkwoorden
- 13 Ontkenning
- 13 Woordvolgorde

UITSpraak

- 14 Algemene regels
- 14 Klinkers
- 15 Medeklinkers

Gebaren

ALGEMENE UITDRUKKINGEN

- 17 Dagelijkse woorden en zinnen
- 18 Voorzetsels, voegwoorden, enz.
- 19 Enkele bijvoeglijke naamwoorden
- 20 Taalproblemen
- 21 Begroetingen
- 22 Contacten leggen
- 22 Op bezoek
- 24 Gelukwensen

- 24 Telwoorden, rekenen
- 26 De tijd
- 27 Data, seizoenen, (feest)dagen
- 29 Het weer

AAN DE GRENS

- 31 Pascontrole
- 32 Douane

OP DE WEG

- 33 Vervoermiddelen
- 34 Een auto huren
- 35 Vragen onderweg
- 36 Parkeren, bekeuringen
- 39 Liften

OPENBAAR VERVOER

- 41 Bus, tram en metro
- 42 Trein
- 45 Vliegtuig
- 47 Boot
- 48 Taxi

TANKEN, PECH, ONGEVALLLEN

- 49 Bij het tankstation
- 50 Reparaties
- 51 Onderdelen van de auto
- 57 Onderdelen van de (motor)fiets
- 58 Aard van de beschadiging
- 59 Een ongeval op de weg

OVERNACHTEN

- 61 Vragen onderweg
- 61 Onderdak zoeken in Hongarije
- 62 Bij de receptie van het hotel
- 64 Gehandicapten
- 66 Inlichtingen, service, klachten
- 68 Kamperen buiten de camping
- 70 Bij de receptie van de camping
- 72 Faciliteiten
- 75 De uitrusting
- 77 Onderdelen van tent en caravan

● **ETEN EN DRINKEN**

- 79 Soorten eet- en drinkgelegenheden
- 79 Gesprekken met het personeel
- 82 Enkele losse uitdrukkingen
- 83 Een Hongaarse menukaart
- 86 Wijze van bereiden

● **UITGAAN**

- 89 Wat is er te doen?
- 90 Bioscoop en theater
- 92 Discotheek en nachtclub
- 93 Flirten en romantiek
- 98 Uit met de kinderen

● **PROBLEMEN IN DE STAD**

- 99 De weg vragen
- 101 Er is iets gebeurd / Bij de politie

● **MEDISCHE HULP**

- 105 Hulp vragen
- 106 Bij de arts/tandarts
- 109 Ziekteverschijnselen
- 111 Lichaamsdelen
- 112 Ingewanden
- 113 Beenderen, gewrichten, spieren, organen
- 114 Bij de apotheek
- 115 In het ziekenhuis

● **BANK, POST, TELEFOON, INTERNET**

- 117 Bij de bank
- 119 Op het postkantoor
- 121 Telefoneren
- 123 Het Hongaarse telefoonalfabet
- 124 Internet

● **SPORT EN RECREATIE**

- 125 Aan het strand / In het zwembad
- 127 Watersport
- 129 Paardrijden
- 129 Een fiets huren
- 130 Wandelen, klimmen

- 131 Golf
- 131 Voetbal
- 132 Andere sporten
- 133 Ontspannen

● **WINKELN**

- 135 Gesprekken met het winkel-
personeel
- 141 Kleuren, variëteiten
- 141 Maten, gewichten, hoeveelheden
- 141 Levensmiddelen, groenten,
fruit, enz.
- 144 Drogisterijartikelen
- 146 Kleding en schoenen
- 149 Fotograferen en filmen
- 152 Boeken, tijdschriften, schrijfwaren
- 153 Juwelen en horloges
- 155 Munten en postzegels
- 156 Opticiën
- 156 Rookartikelen
- 157 Wasserette en reiniging
- 158 Kapper
- 159 Schoonheidssalon
- 160 Elektronica
- 160 Speelgoed

● **TOERISME**

- 161 Op het verkeersbureau of
VVV-kantoor
- 163 Museumbezoek
- 165 In kastelen, kerken, enz.

- 167 Hongaarse spreekwoorden
en gezegden

● **WOORDENLIJST**

- 168 **Nederlands - Hongaars**
- 227 **Hongaars - Nederlands**

- 255 In Hongarije gangbare afkortingen

Inleiding

HOE GEBRUIKT U DEZE TAALGIDS?

Er is waarschijnlijk geen genre boeken waarvan het nut zo vaak in twijfel getrokken is als taalgidsen. Menig conferencier heeft op de planken de draak gestoken met de naar zijn mening talrijke nutteloze zinnen. De gebruiker lijkt er anders over te denken. Echt nutteloze zinnen staan er niet in en veel zinnen die op het oog overbodig lijken, kunnen opeens zeer zinvol blijken, wanneer u onverwacht in een bepaalde situatie terecht komt. Zelfs zonder enige voorkennis kunt u zich in veel gevallen toch aardig verstaanbaar maken. En bent u wel in de taal ingeburgerd, dan blijkt een taalgids een aardige aanvulling op uw studieboeken. Het lijkt ons nuttig dat de zinnen waarmee u een gesprek opent, kort zijn. Van die gedachte zijn we ook uitgegaan bij het samenstellen van deze serie. Negen van de tien vreemdelingen die u aanspreekt, zullen u onmiddellijk als buitenlander herkennen en alleen al daarom verwachten zij niet dat u met prachtige volzinnen aankomt. Kennis van zo veel mogelijk woorden, zelfstandige of bijvoeglijke naamwoorden waarmee u uw wensen kenbaar maakt, gaat bij ons boven allerlei toevoegingen die de zinnen onnodig lang maken. U zult zien dat we steeds de Nederlandse zin (**vet** gezet) laten volgen door de Hongaarse (in het **blauw**) en daarna door een regel waarin we de uitspraak zo goed mogelijk weergeven. Het grote probleem is natuurlijk het antwoord dat de aangesprokene zal geven. In veel gidsen heeft de samensteller al meteen een pasklaar antwoord bedacht, maar het zou wel erg toevallig zijn wanneer u nu net dat voorgebakken antwoord krijgt. Veel van die 'terugpraatzinnen' (herkenbaar aan het driehoekje ◀ dat eraan vooraf gaat) zult u in onze taalgids dan ook niet vinden. Liever geven we een flink aantal woordenlijstjes waarin u vast wel wat woorden terugvindt die u ook herkent in de waterval van Hongaarse woorden die over u wordt uitgestort zodra u zelf uitgesproken bent.

UITSPRAAKREGELS, WOORDENLIJSTEN

Deze taalgids is onderverdeeld in een aantal hoofdstukken die even zovele situaties weergeven die u op reis kunt tegenkomen: de grenscontrole, de reis door het land, het onderdak, het bezoek aan een bank of postkantoor, medische en technische hulp, het winkelen, sport en recreatie. Bij de meeste onderwerpen geven we wat korte achtergrondinformatie en tips, gevolgd door de eerste zinnen waarmee u een gesprek kunt openen. De correcte uitspraak weergeven op een voor iedereen begrijpelijk wijze (dus niet in het maar door weinigen beheerste fonetisch schrift) is erg moeilijk. Daar komt nog eens bij dat Hongaarse woorden vaak lang zijn en nog langer worden door de voor- en achtervoegsels. Het wordt vaak puzzelen, stamelen,

Uitspraak

ALGEMENE REGELS

Zoals gezegd ligt de klemtoon altijd op de eerste lettergreep. Het teken ' geeft dan ook niet de klemtoon, maar de klanklengte aan. Bij de plaatsnaam **Cirák** ligt de klemtoon op de **i** en dient het teken alleen om aan te geven dat de **a** lang wordt aangehouden (**tsiraak**). Belangrijk is ook dat die klanklengte correct moet worden aangehouden, omdat anders de betekenis van het woord wel eens verandert. Zo is er naast de ook in het Duits voorkomende **ö**, die kort wordt uitgesproken, een typisch Hongaarse **ő**, die langer wordt aangehouden. De betekenis van **öt** (met een korte eu) is 'vijf', de betekenis van **őt** (met een lange eu) is 'hem/haar'. Hetzelfde ziet u bij de **ü** en de **ű**. Ook dubbele medeklinkers moeten langer worden aangehouden dan wij in het Nederlands gewend zijn: **vet** = hij zaait, **vett** = hij kocht.

KLINKERS

a	klinkt als de a in 'sap' (dus nooit de a in 'ader')
á	is de lange a in 'maag'
e	als de e in 'best', maar met de mondhoeken iets verder naar achteren getrokken (dus nooit de stomme e in 'de')
é	is de lange ee in 'feest'
i	is de middellange ie in 'tien' (nooit de korte i van 'is')
í	is de lange ie in 'bier'
o	klinkt als de korte o in 'pot'
ó	is de lange oo in 'groot'
ö	klinkt als de u in 'dun' (nooit als de Duitse ö in 'föhn')
ő	is de lange eu in 'neus'
u	klinkt als de korte oe in 'poes'
ú	is de lange oe in 'boer'
ü	klinkt als de korte u in 'uren'
ű	is de lange uu in 'vuur'

In de regels en kolommen achter de Hongaarse zinnen en losse woorden staat de uitspraak van de Nederlandse klinkers weergegeven. Onthoud de klanklengte goed en u kunt nooit de plank misslaan.

MEDEKLINKERS

De medeklinkers hebben vaak dezelfde uitspraak als in het Nederlands, met de volgende uitzonderingen:

- c** klinkt als de ts in 'tsaar'
- cs** is voor de Hongaren één letter, die dan ook een eigen plaats in het alfabet heeft (tussen c en d); hij klinkt als de tsj in 'Tsjech'
- g** is nooit de harde Noord-Nederlandse of zachte Zuid-Nederlandse g, maar de klank die u kent uit het Duits (gut) of Engels (good); we geven hem niettemin gewoon met g weer in de uitspraakregels achter de zinnen
- gy** is weer één letter (tussen g en h) die klinkt als dj (zoals in 'adieu')
- ly** weer een aparte letter die klinkt als een j (nooit als lj)
- ny** ook een aparte letter met de klank nj als in 'franje'
- s** is als de sj in 'sjaal' (nooit een losse s)
- sz** komt overeen met onze s
- ty** is dezelfde klank als de tj in 'tjalk'
- v** klinkt als onze w
- zs** is de Franse zj in 'journaal'

ACTUELE LANDENINFORMATIE

Op www.anwb.nl vindt u alle praktische informatie voor een goede vakantievoorbereiding. Van paspoorten tot alarmnummers, van douaneregels tot feestdagen.

ontvangsthal
 balzaal
 vesting
 vestingwal
 bastion
 rondeel
 munitiekamer
 kerker
 klooster
 abdij
 kathedraal
 kerk
 moskee
 synagoge
 schip
 koor
 altaar
 gewelf
 schatkamer

benedictijnen
 cisterciënzers
 dominicanen
 franciscanen
 jezuieten
 prehistorisch

Romeins
 Turks
 middeleeuws
 preromaans
 romaans
 gotisch
 Byzantijns
 renaissance
 barok
 rococo
 classicistisch
 neogotisch
 eigentijds
 16de-eeuws

fogadóterem
 bálterem
 erőd
 vársánc
 bástya
 körbástya
 löszerraktár
 börtön
 kolostor
 apátság
 katedrális
 templom
 mecset
 zsinagóga
 hajó
 kórus
 oltár
 boltív
 kincstár

bencések
 ciszterciák
 domonkosok
 ferencesek
 jezsuiták
 őstörténeti

római
 török
 középkori
 preromán
 román
 gótikus
 bizánci
 reneszánsz
 barokk
 rokokó
 klasszicista
 neogótikus
 mai
 tizenhatodik századi

fogadoo-terrem
 baalterrem
 ereud
 waarsjaants
 baasjtja
 kurbaastja
 leuser-raktaar
 burtun
 kolosjtor
 apaatsjaag
 kattedraaliesj
 templom
 metsjet
 zjienagooga
 hajoo
 koorroes
 oltaar
 boltiew
 kientsjtaar

bentsesjek
 tsiestertsietaak
 domonkosjok
 ferentsesjek
 jezjoeietaak
 eusj-turteenettie

roomaie
 turruk
 kuzeepkorie
 preromaan
 romaan
 gootiekoes
 biezaantsie
 renesaans
 barokk
 rokokoo
 klassietsiesjta
 neogootiekoes
 maie
 tiezen-hatodiek saazadie

Mindenütt jó, de legjobb otthon.

Overall is goed maar thuis is het het beste.
Oost west, thuis best

Kicsi a bors de erős.

De peper is klein maar sterk.
De sterkte is niet afhankelijk van de maat.

Az alma nem esik messze a fájától.

De appel valt niet ver van zijn boom.
De appel valt niet ver van de boom.

Jó bornak nem kell cégér.

Goede wijn heeft geen reclame nodig.
Goede wijn behoeft geen krans

Ártatlan, mint a ma született bárány.

Onschuldig als een pasgeboren lammetje.
Zo onschuldig als een lammetje

Kutyára bízza a szalonnát.

De spek aan de hond toevertrouwen.
De kat op het spek binden

Bagoly mondja verénbek, hogy nagyfejű.

De uil zegt tegen de mus, dat hij een groot hoofd heeft.
De pot verwijt de ketel, dat hij zwart ziet.

Ki korán kel, aranyat lel.

Wie vroeg opstaat vindt goud.
Morgenstond heeft goed in de mond

Előre iszik a medve bőrére.

Hij drinkt eerst op de huid van de beer.
Je moet de huid van de beer niet verkopen, voordat hij geschoten is.

Rossz fát tesz a tűzre.

Slecht hout op het vuur gooien.
Een kind doet stoute dingen.

Kilóg a lóláb.

De paardenvoet steekt uit.
De aap komt uit de mouw

Ravasz, mint a róka.

Sluw als een vos.
Sluw als een vos.

Szegény, mint a templom egere.

Arm als een kerkmuis.
Iemand is erg arm.

Kutya baja sincs.

Hij heeft geen hondenkwaal.
Hij is kerngezond.

Fehér, mint a hó.

Wit als de sneeuw.
Zo wit als sneeuw

Jobb későn, mint soha.

Beter laat, dan nooit.
Beter laat, dan nooit

Hallgatni arany.

Zwijgen is goud.
Zwijgen is goud

A rövidebbet húzza.

Aan het korte eind trekken.
Aan het korte eind trekken

Bakot ő.

Een bok schieten.
Een fout/vegissing maken.